

*Христина Нагорняк,
кандидатка мистецтвознавства,
доцентка кафедри дизайну і теорії мистецтва
ПНУ імені Василя Стефаника
м.Івано-Франківськ
Україна*

ПОЛІФОНІЧНІСТЬ ОБРАЗОТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА ЛУКАНЯ

Творчість доцента кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації ПНУ імені Василя Стефаника Луканя Володимира Григоровича своїм багатоголоссям нагадує поліфонію, в якій окремі мелодії мають самостійне звучання і самостійний інтонаційно-ритмічний розвиток. Аналізуючи його життєвий і творчий шлях з нагоди 60-ти річного ювілею, виразно вимальовуються два основні напрямки в його діяльності, а саме: викладацько-педагогічний та мистецько-образотворчий, які у свою чергу розгалужуються, переплітаються й виходять на нові обрії.

Народився Володимир Лукань 1961 р. в м. Дрогобич. З 1974 р. проживає в м. Івано-Франківську. Після закінчення школи розпочав трудову діяльність на меблевому комбінаті працюючи вантажником, столяром, різьб'ярем. У 1984 р. закінчив Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва (тепер Львівська національна академія мистецтв), де з часу навчання розпочав свою творчу діяльність: брав участь у виставках, публікував мистецтвознавчі матеріали, вів гурток образотворчого мистецтва в школі, виконував мистецькі проєктні та монументальні роботи, зокрема був у колективі співавторів художньо-меморіального комплексу «Стежка Івана Франка» в с.Нагуєвичі.

Саме в рідній альма-матер, ще будучи студентом, зрозумів, що між художником-творцем і глядачем-споживачем часто відсутня комунікація, що призводить не лише до нерозуміння мистецтва, а й до повного суспільного і соціального невігластва. Усвідомлення цієї проблеми призвело до свідомого вибору діяльності – стати таким собі містком між художником і пересічним глядачем, а для реалізації такої ідеї якнайкраще надається робота викладача

мистецтва, яка окрім мистецької освіти, передбачає власну мистецьку творчість, мистецтвознавство, краєзнавство, громадсько-просвітницьку роботу тощо.

З 1984 р. Володимир Лукань викладає предмети фахового циклу: Рисунок, Історію українського мистецтва, Образотворче мистецтво Прикарпаття, спеціалізації на художньо-графічному факультеті (тепер навчально-науковий інститут мистецтв ПНУ імені Василя Стефаника). З 1987 р. він асистент, 1992 р. – старший викладач, з 2005 р. – доцент кафедри образотворчого мистецтва.

З перших днів на викладацькій ниві Володимир Лукань знайшов свій авторський, особливий підхід до подачі та викладання дисциплін, тим самим довівши, що викладацька діяльність є різновидом творчості. Інформативні лекції з Історії українського мистецтва супроводжувались оригінальним експрес опитом. Досвід, отриманий при викладанні цих та інших дисциплін, ліг в основу його навчальних посібників «Історія українського мистецтва» (курс лекцій) [4], «Рисунок» (гриф МОН України) [5] та численних програм, методичних рекомендацій, практикумів з предметів професійного циклу для мистецьких навчальних закладів України.

Володимир Лукань автор книг, альбомів, буклетів, каталогів, а також наукових та науково-популярних видань, публікацій і статей з методики викладання образотворчого мистецтва, теорії, історії та критики мистецтва. У його мистецтвознавчому доробку є понад 100 статей з проблематики європейського та вітчизняного мистецтва, образотворчого мистецтва Прикарпаття, зокрема про творчість Т.Шевченка, Е.-Р.Фабіянського, М.Сосенка, Св.Гординського, Г.Розмуса, І.Кейвана, Я.Лукавецького, Г.Крука, В.Касіяна, М.Фіголя, Б.Готя, М.Ясінського та ін.

У колі наукових зацікавлень художника історія світового та українського мистецтва, зокрема вагомий доробок стосується дослідження розвитку та становлення образотворчого мистецтва Прикарпаття. Опубліковані ним матеріали про ікономалярство на склі, про гуцульські різьблені ікони-хрести,

про Українських січових стрільців, про особливості мозаїки «Прометей» у Бурштині, про вироби малої пластики фаянсової фабрики в Пацикові та ін. мали великий резонанс не лише в мистецьких колах, а й етнографічних та краєзнавчих тощо.

Володимир Лукань був одним із організаторів проведення Міжнародної конференції, присвяченої життю і творчості Михайла Фіголя, про якого видав ряд публікацій, два альбоми начерків [6; 7], бібліографічні покажчики тощо. Схвально прийняла громадськість краю його науково-публіцистичне видання «Вибрані статті про мистецтво. Явища. Постаті. Імена» [3]; також ним видано «Словник художників Прикарпаття» [8] на 1000 імен, до якого увійшли персоналії від найдавніших часів до кінця ХХ ст.; два збірники вибраних статей про образотворче мистецтво «Статейник» та «Статейник II» [9; 10], в яких йдеться про мистецькі процеси в Україні та на Прикарпатті. Окрім цього, він ще знаний поціновувач та колекціонер слова, автор своєрідних розважальних видань: «Куцики», «Жартівня», «Цитатник», «Слівничок».

Володимир Лукань працює творчо в ділянці ікономалярства на склі, живопису, графіки, монументального та декоративно-прикладного мистецтва, дизайну. Він учасник персональних, міжнародних, всеукраїнських, регіональних мистецьких виставок, пленерів, симпозіумів, наукових конференцій. Його роботи знаходяться в художніх музеях Києва, Львова, Івано-Франківська, Хмельницького, Чернівців, Дрогобича та інших мистецьких збірках в Україні й закордоном.

Вагому частку в мистецькому доробку митця займає ікономалярство на склі, яке йому вдалося відродити на Прикарпатті і завдяки чому, на сьогоднішній день, є чимало авторів та послідовників, які працюють у цій техніці. Окрім численних ікон, поліптихів, складнів виконаних у техніці малярства на склі, у його доробку є так звані «Хатні» іконостаси, які зайняли чільне місце у каплицях, духовних кутках громадських закладів та помешканнях, зокрема в капличці села Старий Угринів на Батьківщині

провідника ОУН С.Бандери, у капличках Української гімназії №1 в Івано-Франківську та Педагогічного училища в Коломиї.

Малярство Володимира Луканя різножанрове і різнопланове. Є там сакральні, жанрові, абстрактні живописні композиції, портрети, пейзажі, мінімалізм тощо. Окремі його персональні виставки були винятково з натюрмортів (2009) чи автопортретів (2011). В оздобленні деяких закладів харчування в Івано-Франківську були використані його живописні твори. Оригінальними є колажі та мистецькі об'єкти, виконані з різноманітних матеріалів, зокрема серія робіт в авторському стилі «Коркарт». Мистецькою окрасою художньо-графічного факультету є монументальна робота «Козак Мамай», а єпархіальний будинок ПЦУ в Коломиї прикрашає монументальний вітраж «Богородиця» (виконані у співавторстві).

Робота Володимира Луканя «Шевченко. Притча про блудного сина», створена в техніці малярства на склі – була представлена в проєкті «200 українських художників» та відібрана для фонду Національного музею Тараса Шевченка в Києві. «Портрет Митрополита Андрея Шептицького» експонується у Митрополичих палатах УГКЦ в с.Ясені; «Портрет студентки» в експозиції Чернівецького художнього музею; серія «Грїб Господній» (на склі) в Музеї сучасного українського мистецтва в Хмельницькому; «Портрет Ольги Дучимінської», «Розіп'ята Колегіата», «Вишгородська Богородиця» (на склі) та деякі інші роботи є у збірці Музею мистецтв Прикарпаття. В 2020 році художник долучився до ініціативи ректорату ПНУ імені Василя Стефаника, щодо оздоблення каплиці УГКЦ в м.Лисичанську Луганської області.

В царині графіки Володимир Лукань проявив себе як ілюстратор і майстер оригінальної графіки. Ним було виконано понад 300 ілюстрацій до його ж видання курсу лекцій «Історія українського мистецтва». Легким присмаком інтриги вирізнялася його виставка естампних творів «Слід» (2014). Широкий резонанс мала персональна ювілейна благодійна виставка «Гра Ф і Ка» (2021), кошти від якої були передані на потреби реанімаційного відділення Центральної міської клінічної лікарні Івано-Франківська.

Окрема сторінка в діяльності Володимира Луканя – це створення ним мистецького салону на художньо-графічному факультеті, де відбувалися цікаві мистецькі виставки, експонували свої твори студенти так викладачі факультету, де також була можливість придбати мистецькі твори, художні матеріали, книги з мистецтва тощо. Перші творчі виставки, тепер відомих художників С.Петлюка, М.Джички, Я.Стецика, В.Федоряка та ін., відбулися саме в мистецькому салоні Володимира Луканя.

Володимир Лукань був співзасновником та співорганізатором мистецького об'єднання «На С ім» до якого входили Б.Бойчук, Б.Бринський Б.Гладкий, В.Лукань, М.Павлюк, В.Сандюк та О.Чуйко. Цим творчим колективом впродовж 10-ти років велась активна виставкова діяльність. Загалом мистецьким об'єднанням проведено понад 20 виставок у столиці та обласних центрах України. На даний час учасники об'єднання це – професори, заслужені художники і діячі мистецтва України, завідувачі кафедрами, відомі художники, науковці, педагоги та діячі мистецтва.

У 2006 р. Володимир Лукань був визнаний кращим науковцем року та нагороджений нагрудною відзнакою і грошовою премією Обласної Ради та ОДА. Він лавреат Обласної премії імені Митрополита Андрея Шептицького та Патріарха Володимира Романюка (2015). Член Національної спілки художників України (2012) та Національної спілки краєзнавців України (2013). Про його творчість опубліковано численні матеріали у мистецьких виданнях і періодиці До 60-ти річчя від дня його народження видано бібліографічний покажчик [1], збірник статей спогадів та есе [2].

Підсумовуючи, слід зазначити, що творча та педагогічна діяльність Володимира Луканя різнопланова і багатогранна, як і сам митець, який є неординарною і креативною особистістю. Творчий доробок митця заслуговує більшої уваги мистецтвознавців, шанувальників, поціновувачів мистецтва і подальшого, глибшого вивчення, адже в ньому представлено багатоголосся мистецького світу художника.

Література:

1. Володимир Лукань. Бібліографічний покажчик (До 60-ти річчя від Дня народження) / упоряд.: М. Бігусяк, Х. Нагорняк. Івано-Франківськ : Підприємець Голіней О.М., 2021. 40 с.
2. Луканічна книжечка. Збірник статей, спогадів та есе. / авт.-упоряд. І. Чмелик. Івано-Франківськ : Підприємець Голіней О.М., 2021. 54 с.
3. Лукань В. Вибрані статті про мистецтво. Явища. Постаті. Імена. Івано-Франківськ : Вид. Третьяк І.Я., 2009. 240 с.
4. Лукань В. Г. Історія українського мистецтва : курс лекцій. Тернопіль : Навч. кн.-Богдан, 2012. 192 с.
5. Лукань В. Г. Рисунок : методичний посібник до навчального курсу. Спеціальність № 8020208 «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво». Івано-Франківськ : Плай, 2005. 112 с.
6. Лукань В. Начерки (із мистецької спадщини Михайла Фіголя) : Альбом. Івано-Франківськ : Видавничо-дизайн. від. ЦІТ Прикарпат. націон. ун-ту ім. В. Стефаника,, 2007. 55 с.
7. Лукань В. Начерки Михайла Фіголя : Альбом. Івано-Франківськ : Гостинець, 2007. 80 с.
8. Лукань В. Словник художників Прикарпаття. Живопис. Ікономалярство. Графіка. Скульптура. Івано-Франківськ, 2019. 100 с.
9. Лукань В. Статейник. Івано-Франківськ : Підприємець Голіней О.М., 2020. 148 с.
10. Лукань В. Статейник II. Івано-Франківськ : Підприємець Голіней О.М., 2020. 156 с.